

Recep Alpboğa<https://orcid.org/0009-0005-9238-9002>

Assistant Principal, Fatih Secondary School, Turkey, ralpboga@gmail.com

Sibel Çelik<https://orcid.org/0009-0001-2004-5084>

Teacher, Şehit Öğretmen Aynur Sarı Primary School, Turkey, sibelcelik082@mail.com

İpek Deniz<https://orcid.org/0000-0002-5509-8303>

Assistant Principal, Şehit Öğretmen Aynur Sarı Primary School, Turkey, ipekbuldac@gmail.com

Mehmet Salih Açar<https://orcid.org/0009-0003-4532-7103>

Assistant Principal, Bintaş Secondary School, Turkey, msalihacar2121@gmail.com

Sedat Karaman<https://orcid.org/0009-0007-7943-7940>

Assistant Principal, Fatih Primary School, Turkey, sedatkaraman01@gmail.com

Erdal Erol<https://orcid.org/0009-0000-7220-2646>

Principal, Kazanlı İsmail kurtuluş Primary School, Turkey, erdalerol33@gmail.com

Ferzan Bayraktar<https://orcid.org/0009-0004-3636-1825>

Principal, 100. Yıl Secondary School, Turkey, femisci@hotmail.com

Pertev Aras<https://orcid.org/0000-0002-1150-789X>

Principal, Övündüler Tokaçlı Mezrası Secondary School, Turkey, diyar21.412@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Alpboğa, R., Çelik, S., Deniz, İ., Açar, S., M., Karaman, S., Erol, E., Bayraktar, F. ve Aras, P., (2024). Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Tigin Analitik Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2), 321-331.

Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi**Öz**

Değerler eğitimi, son yıllarda sıklıkla karşılaştığımız konuların başında gelmektedir. Değer eğitimi, öğrencilere doğruyu ve yanlış ayırt edebilmelerini sağlayacak ve belirlenmiş olan değerlerin verilmesi ve öğrencilerin kendi değerlerini oluşturabilmelerine izin verilen bir süreç olarak açıklanmaktadır. Günümüz yaşam koşullarının gereği olarak okullarda değerler eğitimi gerekliliği ile

birlikte değerler eğitiminin içeriği genişletilmiş ve birçok branşın kazanım tablosunda yerini almıştır. Bu bağlamda eğitim camiası için önem arz eden bu araştırmanın amacı öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez ilçelerinde çalışan 11830 öğretmenden oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, evrenden tesadüfi örnekleme yoluyla ile belirlenen 200 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Yaşaroğlu (2014) Tarafından geliştirilen Değerler Eğitimi Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 25 maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. Araştırma verilerinin analizinde; aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada, t-testi, ANOVA testi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarının cinsiyetlerine, eğitim düzeylerine görev yaptıkları okul türüne ve yaş durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği görülürken öğretmenlerin değerler eğitimi faaliyetlerine gönüllü katılma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Öğretmen, Tutum, Öğrenci, Kazanım

Investigation of Teachers' Values Education Attitudes According to Some Variables

Abstract

Values education is one of the most frequently encountered topics in recent years. Value education is explained as a process in which students are given values that will enable them to distinguish between right and wrong, and in which students are allowed to create their own values. With the necessity of values education in schools as a requirement of today's living conditions, the content of values education has been expanded and has taken its place in the acquisition table of many branches. In this context, the aim of this research, which is important for the education community, is to examine teachers' attitudes towards values education according to some variables. The population of the study consists of 11830 teachers working in the central districts of Diyarbakır in the 2023-2024 academic year. The sample of the research consists of 200 teachers determined by random sampling from the universe. The data of the study were collected using the Values Education Attitude Scale developed by Yaşaroğlu (2014). The scale consists of 25 items and one dimension. In the analysis of the research data; arithmetic mean, standard deviation, frequency and percentage values were calculated. In addition, t-test and ANOVA test were used in the study. As a result of the analyzes, it was seen that teachers' attitudes towards values education did not differ significantly according to their gender, educational level, type of school they work in, and age, but they differed significantly according to their voluntary participation in values education activities.

Keywords: Values Education, Teacher, Attitude, Student, Outcome

Giriş

Günümüz dünyasından yaşanan hızlı değişimler toplumların yaşamlarını kolaylaştırırken aynı zamanda insanları geleneklerinden, göreneklerinden, inançlarından, değerlerinden uzaklaşmalarına ve kültürlerine yabancılaşmalarına da neden olmuştur (Arıtaşı, 2017). Bu durum okullarda değerlerin aktarılmasını da zorlaştırmaktadır (Yazıcı, 2006). Değerler, bir

toplumda olumsuz durumların yaşanmasını engelleyen önemli unsurlardır. Toplumun sahip olduğu değerler ve inançlar, toplumun davranışlarını etkilemekte, bu davranışlar da değer sistemlerini etkilemektedir (Dilmaç ve Yücesoy, 2019). Toplumlar, sürekli gelişen ve değişen durumlara uyum sağlamaya çalışmaktadır. Böylece kültür, değer ve gelenekler bir sonraki kuşağa aktararak toplumların sürdürülebilirliği sağlanmaktadır (Sapsağlam, 2016). Ayrıca Özkan (2010)'a göre toplumlar varlıklarını sürdürebilmek ve değerleri gelecek kuşaklara aktarabilmek için, toplumun benimsediği kurallar ve değerler sistemini korumaya özen göstermektedir. Eğitimin toplumsal açıdan en önemli görevi toplumun varlığını, kültürünü ve sahip olduğu değerlerini koruyarak gelecek kuşaklara aktarılmasını koruma altına almaktır. Bu senet ancak gelecek nesillere bilgi, beceri ve ahlaki değer yargılarının kazandırılmasıyla sağlanmaktadır (Bulut, 2011). Eğitimde davranış değişikliği bireylerin topluma uyum sağlayabilmeleri için gereklidir (Gerekten, 2018, s. 15). Eğitimin yıllardır değişmeyen iki temel amacı vardır. Bu amaçlar; insanların daha akıllı olmalarını ve aynı zamanda iyi bir birey, vatandaş olmalarını sağlamaktır (Altan, 2011). Öğretmen öğrencilerin bilişsel yönüne önem verirken aynı zamanda kazandırılmak istenen değerleri yeterince somutlaştırmalı, veli ve okul arasında iş birliği sağlamalı, eğitim öğretim programlarını anayasanın başlangıcında belirtilen bireyleri yetiştirmeye yönelik hazırlamalıdır. Bunlara dikkat edilmediğinde gelenekgöreneklerini benimsemeyen, kültürel değerlerini korumayan, toplumun kalkınmasını engelleyen bireyler her zaman olacaktır (Koç ve Çelik, 2017). Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçlarına bakıldığında ilk iki amacının; milli, ahlaki ve manevi değerleri benimseyen, ailesini ve vatanını sevip daima koruyan, bilişsel ve sosyo-psikolojik açıdan sağlıklı bir kişiliğe sahip, insan haklarına saygılı ve sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmek olduğu görülmektedir (Millî Eğitim Temel Kanunu, 1973). Berkant vd. (2014)'e göre eğitim bilimcilerin bahsettiği duyuşsal alan; insanın değer, tutum, inanç, karar, sevgi, saygı gibi davranışlarını oluşturmaktadır. Değerler eğitimi, hayatımızdaki nizamın sağlanması hususunda çok mühim bir yere sahiptir. Çünkü yaşam boyunca bireyleri bir arada tutan unsur değerler ve yasalar olmuştur. İnsanların düzenli bir hayat sürebilmesi için ise sadece yasalara uyması yeterli değildir. Tüm toplumlarda kişiden istenen ve beklenen, içinde yaşadığı toplumun değerlerini içselleştirip benimseyerek o değerleri kendi davranışlarının oluşmasında temel olarak kullanmasıdır (Kıncal, 2007). Değerler eğitimi, geçmişten günümüze kadar eğitim kurumlarında aileden sonra öğrenciye kazandırılması gereken en önemli unsur olarak görülmektedir. Okulda eğitimin amaçlarından birisi de, topluma olan davranışlarında doğru-düzgün olanları seçip sergileyen ve toplum tarafından benimsenen değerleri kazanmış olan bir insan yetiştirmektir. Hızla başkalaşan şu dünyada, toplumların benimsediği değerler gitgide daha da fazla önem arz etmektedir (Uzuner, 2019). Değerler eğitimi, bireyin doğuştan getirmiş olduğu en iyi tarafı ortaya çıkarmayı,

kişiliğini her yönden olumlu olarak geliştirmeyi, kendisini ve toplumu her türlü kötü ahlaktan korumayı ve kurtarmayı, iyi ahlak ile donatmayı ve bunun devamlılığını sağlamayı amaçlamaktadır (Aydın ve Akyol Gürler, 2014). Bu eğitimler sayesinde bireyin yaşamı boyunca süren ilişkileri ve sosyal becerileri gelişir. Bireyler kendilerini, aile ve akrabalarını, arkadaşlarını, çevresindeki canlı cansız tüm varlıkları sevmeyi, onlara saygı duymayı ve hoşgörülü olmayı, toplumda birlikte yaşamayı, işbirliği yapmayı, yardımlaşmayı, disiplini ve nezaket kuralları gibi birçok önemli hususu öğrenirler. Öğrendikleri bu hususları hayatına geçirip davranışlarına yansıtarak etrafındakilere de güzel birer örnek olurlar (Çokay, 2022: s.2). Okulda işlenen derslerin ve verilen bilgilerin değerliliği kadar bireyin bu bilgileri nasıl ve ne şekilde içselleştirip hayatına geçirdiği de bir o kadar değerli ve mühim bir konudur. Bireyler bilişsel, duyuşsal ve sosyal olarak her yönden doyuma ulaştırılarak hayata hazırlanmalıdır. Bilişsel düzeyin yanısıra duyuşsal ve duygusal düzeylerde de önem arz eden bir konu olması sebebiyle değerler eğitiminin ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerince daha dikkatli şekilde verilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin eğitim sürecinde olumlu bir sınıf ve okul iklimine sahip olması da bu eğitimin amaçlarına ulaşmada önemli katkı sağlayacaktır. Tüm buradan hareketle günümüz dünyasında gerek toplum açısından gerekse eğitim kurumları açısından önem arz eden bir konuyu birtakım değişkenlere göre incelemek birçok problemin çözümüne katkı sunacaktır. Dolayısıyla bu açıdan araştırmada; öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını bazı değişkenlere göre incelenmesidir.

1. Değerler Eğitiminin Önemi ve Amacı

Değerler eğitiminin amacı öğrencilerin toplumsal olayları akıl süzgecinden geçirerek, insanın kendi içindeki çatışan düşüncelerine karşı ahlaki davranışlar sergileyebilmesi, iç sükûneti sağlayarak çözüm üretebilme yeteneği kazandırma olarak ifade edilmiştir (Çağlayan, 2005). Aydın'a (2014) göre, değerler eğitiminin amacı, bireyin değerlere bağlı bir kişilik geliştirmesini sağlamaktır. Çetin'a (2011, s. 5-6) göre,

“Değerler eğitiminin amacı bütün insanlığın ortaklaşa sahip olduğu evrensel değerlere vurgu yaparak iyi karakter örnekleri sergileyen, ahlaki değerlere sahip, sorumluluk duygusu içinde hareket eden vatandaşlar ortaya” çıkarmaktır.

Göldağ (2018) ise değerler eğitimini tarihi süreç içerisinde oluşan kültürümüzün iyi örneklerini korumak, bu kültürümüzü, değerlerimizi ve ulusal değerleri yeni nesillere aktarmak olduğunu ifade etmektedir. Bu kültürün gelecek nesillere aktarılması için en önemli ortamlar ise eğitim kurumlarıdır (Göldağ, 2015). Devlet, gelecek nesillere bu değerlerin aktarılmasında aktif olması gerekir. Devlet bu görevi okullar vasıtasıyla gerçekleştirir. Böylece devlet sağlıklı bir şekilde devamlılığını sürdürür. Devlet devamlılığını sağlayabilmesi ve milli şuurunu devam

ettirebilmek için eğitim öğretim programlarını hazırlarken bu amaca hizmet edecek bireyler yetiştirmeyi hedefler (Ekşi ve Katılmış, 2015).

Değerler eğitimi hayat boyu devam eden öğrenme, öğretme ve tatbik sürecidir. Değerler eğitimi karakter eğitimidir. Bu eğitim ile amaçlanan sağlam karakterli kuşaklar yetiştirmektir (Yılmaz, 2013). Değerler eğitiminde toplumun etkisi çok büyüktür. Öz kültürünün değerlerini benimseyerek var olan kültürünü barındırır. Yeni nesillerin değerlerinin ve kültürünün oluşmasında başrol aileye aittir. Aile ve çevresi kişilere rol modeldir. Aile ve çevre rol modellerinden iyi örneklerle yetişen nesiller değerler eğitiminin temelini atmış olurlar. Bu sebep ile birey, ailesini ve toplumu gözlemlemelidir (Yalçın ve Şengül, 2004). Değerler eğitiminin benimsendiği toplumlarda bireyler kendisi ile barışıktır. Bu durum kendisine ve çevresine olumlu yansımaktadır. Değerler eğitiminin benimsendiği toplumlarda moral ve motivasyon değerleri artmakta, toplumda kaynaşmaya, bütünleşmeye, birlik ve beraberliğe yardımcı olmaktadır. Kuşaklar arasında hoşgörü olan toplumlarda kuşak çatışmaları daha az görülmektedir. Yine değerler eğitimini almış, özümsemiş ve fiiliyata geçirmiş birey ve toplumlarda sosyal dayanışma ve sosyal ilişkiler de daha gelişmiştir. Aynı zamanda değerler eğitimi almış, benimseyip hayatında uygulayan kişiler tabiatla ve çevresiyle daha uyumlu ve barışıktır (Aydın, 2010). Tüm bu bağlamda yaşanan yüzyılda teknolojik gelişmeler ile birlikte değerlerin giderek kaybolduğu ve diğer taraftan toplum için son derece önem arz eden değerler eğitimi görmezden gelinmemelidir. Değerler eğitimi konusunda öğretmenlerin, ailelerin, toplumun da işin içinde olarak öğrencilere, çocuklara değerler eğitimini nasıl verileceği değerlerin nasıl yaşama dâhil edileceği düşünülmelidir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarının bazı değişkenlere göre tespit etmeyi amaçlayan bu araştırmada “İlişkisel Tarama Modeli” kullanılmıştır. (Yıldırım ve Şimşek, 1999). İlişkisel tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. (Can, 2014).

2.2. Veri Toplama Araçları

a. Demografik Bilgiler Formu: Öğretmenlere ait demografik bilgileri toplamaya yönelik olan bu formda; cinsiyet, eğitim düzeyi, çalıştıkları okul türü, öğretmenlerin değerler eğitimi ile ilgili kurs veya seminer alma durumları ve yaş gibi özellikler yer almaktadır.

b. Değerler Eğitimi Tutum Ölçeği: Yaşaroğlu (2014) Tarafından geliştirilen Değerler Eğitimi Tutum Ölçeğidir. DETÖ cevaplama formatı derecelendirme ölçeğine göre 5’li Likert tipi cevaplama uygun oluşturulmuştur. Ölçekte kullanılan derecelendirme seçenekleri; 1) Kesinlikle Katılmıyorum, 2) Katılmıyorum, 3) Orta Derecede Katılıyorum, 4) Katılıyorum ve

5) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde belirlenmiştir. Ölçek 25 maddeden oluşmaktadır. Değerler Eğitimi Tutum Ölçeği için yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu ve bu tek faktörün toplam varyantın % 40.482'sini açıkladığı belirlenmiştir. Ölçeğin maddeler faktör yük değerleri .523 ile .765 arasında değişmektedir. (Yaşaroğlu, 2014)

2.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2023-2024 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez ilçelerinde görev yapan 11830 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme, evrenden tesadüfi örnekleme yoluyla ile belirlenen 200 öğretmenden oluşmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	85	42,5
Erkek	115	57,5
Değerler Eğitimi İle İlgili Seminer Alma Durumları		
Evet	23	11,5
Hayır	177	88,5
Eğitim Düzeyi		
Lisans	176	88,0
Lisansüstü	24	12,0
Yaş Aralığı		
21-30	48	24,0
31-40	82	41,6
41 ve üstü	70	35,0

Tablo 1'de katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların %57,5'i erkektir. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin % 88,5'i değerler eğitimi ile alakalı herhangi bir seminer almadığı, yine katılımcı öğretmenlerin %88,0'ı lisans eğitim düzeyine sahip olduğu ve son olarak katılımcıların %41,6'sı 31-40 yaşına sahip olduğu görülmektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri SPSS- 22.0 programına aktarıldıktan sonra verilerin normalliğine ilişkin analizler yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde: aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada, t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde alt amaçlara göre araştırma bulgularına yer verilmiştir.

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık davranışlarına sahip olma düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarına sahip olma düzeyleri

Boyutlar	\bar{X}	SS	N
Değerler Eğitimi Tutum Ölçeği	3,02	,82	200

Tablo 2'ye bakıldığında değerler eğitimi tutum ölçeğinin tamamına ait aritmetik ortalamının ($\bar{X}= 3,02$) katılıyorum düzeyinde olduğu görülmektedir. Buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını yüksek düzeyde algıladıkları söylenebilir. Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre değerler eğitimi tutumlarının açısından fark olup olmadığını değerlendirmek için gerçekleştirilen t-Testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarının cinsiyet değişkenine ilişkin t-testi sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	P
Değerler Eğitimi Tutum Ölçeği	Kadın	85	3,14	,45	-2,74	639	,169*
	Erkek	115	3,15	,79			

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin algılarına göre değerler eğitimi tutumlarını cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($t=-2,74$; $p=.169$). P değeri 0,05 ten büyük olduğu için öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını cinsiyete göre farklılaşmadığı söylenebilir. Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını değerler eğitimi ile ilgili seminer alma durumları göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını değerler eğitimi ile ilgili seminer alma durumları değişkenine ilişkin t-testi sonuçları

Boyut	Seminer						
	Alma Durumları	N	\bar{X}	S	t	sd	P
Değerler Eğitimi Tutum Ölçeği	Evet	23	3,69	,62	1,547	374	,002*
	Hayır	177	3,11	,72			

Tablo 4'e incelendiğinde öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını değerler eğitimi ile ilgili seminer alma durumları göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. ($t[1,574]= .002$; $p>0,05$). Dolayısıyla değerler eğitimi tutum ölçeğinin öğretmenlerin seminer alma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını öğretmenlerin eğitim

durumuna göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını eğitim düzeyi değişkenine ilişkin t-testi sonuçlar

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	P
Değerler Eğitimi Tutum Ölçeği	Lisans	176	3,13	,70			
	Yüksek	24	3,33	,69	1,963	247	,236*
	Lisans						

Tablo 5’e incelendiğinde öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. ($t[1,963]= .236$; $p>0,05$). Dolayısıyla değerler eğitimi tutum ölçeğinin öğretmenlerin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını öğretmenlerin yaş süresine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 6’te verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını kıdem değişkenine ilişkin ANOVA testi sonuçları

Boyutlar	Yaş	N	\bar{X}	ss	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Değerler	20-30	48	3,08	,80	Gruplar arası	,269	77	,854		
Eğitimi	31-40	82	3,17	,77	Gruplar içi	,247	69	,697	,563	,214 ---
Tutum	41 ve 70				Toplam	,178	73	,267		
Ölçeği	üstü		3,36	,70						

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin algılarına göre değerler eğitimi tutumlarını yaşlarına göre farklılaşmadığı görülmektedir ($F= ,563$; $p = .214$). Bu kapsamda farklı yaş değişkeninin öğretmenlerin birbirine yakın algılara sahip olduğu söylenebilir.

Sonuç

Bu araştırma nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeline göre yürütülmüş, 200 öğretmene ulaşılmış, öğretmenlerin algılarına göre değerler eğitimi tutumları incelenmiştir. Öğretmen algılarına göre değerler eğitimi tutumlarını cinsiyet, eğitim durumuna, değerler eğitimi semineri alıp almadıklarına ve yaş türüne göre farklı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmanın alt probleminde, öğretmenlerin algılarına göre değerler eğitimi tutumlarını düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını yüksek düzeyde algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde Yaşaroğlu (2014), Bilmez ve

Tarkoçin (2017), Yılmaz ve Yılmaz (2017), Karakülçe (2018) ve Çağlayan'ın (2018) yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarının 'katılıyorum' değerlendirme aralığında, yüksek bir seviyede olduğu sonucuna ulaşmaları, bu araştırmada elde edilen sonucu destekler niteliktedir. Bir diğer bulguda öğretmenlerin algılarına göre değerler eğitimi tutumlarını cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Çağlayan (2018) yaptığı araştırmada cinsiyet değişkeninin değerler eğitimi tutumları üzerinde bir etkisi olmadığı gözlemlenmiştir. Bozdaş (2013), Yaşaroğlu (2014), Aktepe (2016), Çağlayan (2018) ve Karakülçe'nin (2018) yapmış oldukları araştırmalara paralel şekilde bu araştırmada da öğretmenlerin değerler eğitimine yönelik tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Bir diğer bulgumuz öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını değerler eğitimi ile ilgili seminer alma durumları göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Öztürk (2018) değerler eğitimi ile ilgili yaptığı çalışmada ilgili kurs veya seminerlere katılma durumlarına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç çalışmamızın bulgusu ile örtüşmemektedir. Bir diğer bulguda öğretmenlerin değerler eğitimi tutumlarını eğitim ve yaş durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bozdaş (2013) ve Karakülçe'nin (2018) yapmış olduğu araştırmalarda gerek eğitim durumu gerekse yaş durumuna göre anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Aynı şekilde Can (2008), Aktepe (2016), Batmaca (2016) ve Çağlayan (2018) yapmış oldukları araştırmalara benzer şekilde bu araştırmada da sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin tutumlarının eğitim düzeyi açısından farklılaşmadığı görülmüştür. Öte yandan bu araştırmaların aksine, Yaşaroğlu'nun (2014) yapmış olduğu araştırmada lisans düzeyinde olan öğretmenlerinin değerler eğitimi tutumlarının anlamlı bir farka raslanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında şu öneriler getirilebilir: Daha kapsamlı inceleme için nitel ve nicel yöntemin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılabilir.

Kaynaklar

- Aktepe, G. (2016). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Belirlenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Aktepe, G. (2016). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Altan, M., Z. (2011). Çoklu zekâ kuramı ve değerler eğitimi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1 (4), 54- 57.
- Arıtaşı, E. (2017). *Erol Güngör' e göre; dil ve değerlerin sosyal bilgiler eğitimindeki yeri*, [Yüksek lisans tezi, Adıyaman Üniversitesi]. Yök Tez.

- Aydın, M. Z. (2010). *Ailede çocuğun ahlak eğitimi*. Değerler Eğitimi Merkezi.
- Aydın, M. Z. ve Akyol Gürler, Ş. (2014). *Okulda Değerler Eğitimi: Yöntemler Etkinlikler-Kaynaklar*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bilmez, B. ve Tarkoçin, S. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitimine yönelik algılarının incelenmesi (Bartın ili örneği). *Bingöl Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 113-127.
- Bozdaş, Ş. (2013). *Öğretmenlerin Mesleklerine Adanmışlık Düzeyleri ile Değerler Eğitimi Uygulama Düzeyleri Arasındaki İlişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Bozdaş, Ş. (2013). *Öğretmenlerin Mesleklerine Adanmışlık Düzeyleri ile Değerler Eğitimi Uygulama Düzeyleri Arasındaki İlişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Bulut, S. (2011). *Atasözlerinin değerler eğitimindeki yeri* [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Can, Ö. (2008). *Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Çağlayan, E. (2018). *Değerler Eğitimi ve Uygulamalarına Yönelik Veli ve Öğretmen Tutumlarının Değerlendirilmesi: Bingöl Örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bingöl Üniversitesi.
- Çelik, A., Koç, S. (2017).Ortaokullarda örtük olarak verilen değerler konusunda lisansüstü öğrencilerin görüşleri. *GEFAD / GUJGEF*, 37 (2), 711-735.
- Çetin, G. (2018). Değişen değerler ve eğitim, *Millî Eğitim Dergisi*, 161 (1), 1-10.
- Çokay, E. (2022). *Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitimine Yönelik Tutumları İle Çalıştıkları Kurumdaki Okul İklimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek lisan tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi]. Yök Tez.
- Dilmaç, B., Yücesoy, Ö. (2019). Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu değerler akılcı olmayan inançlar ve sosyal görünüş kaygısı arasındaki yordayıcı ilişkiler. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11 (18), 2528- 9527.
- Ekşi, H. & Katılmış, A. (2015). *Karakter eğitimi el kitabı*. Nobel Akademik Yayıncılık ve Dağıtım.
- Gereken, H. (2008). 5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki atasözlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Yök Tez.
- Göldağ, B. (2015). *Ortaöğretim kurumlarında okul kültürü yoluyla değerler eğitimi (Malatya İli Örneği)*. [Doktora tezi İnönü Üniversitesi].
- Karakülçe, N. (2018). *İlkokul Yöneticilerinin ve Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitimi ve Demokratik Tutumlarının İncelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

- Karakülçe, N. (2018). *İlkokul Yöneticilerinin ve Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitimi ve Demokratik Tutumlarının İncelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Kıncal, R. Y. (Ed.). (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Milli Eğitim Temel Kanunu (1973). Resmi Gazete. Yayımlanma Tarihi: 24/6/1973. Sayısı: 14574. Numarası: 1739.
- Özkan, R. (2010). Türk eğitim sisteminde himayeci değerler: İlköğretim ders kitapları örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 1303- 5134.
- Öztürk, D. N. (2018). *Okul yöneticilerinin okul rehberlik hizmetlerine ve rehber öğretmenlere yönelik tutum ve davranışlarının rehber öğretmen görüşleri açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. Yök Tez.
- Sapsağlam, Ö. (2016). *Okul öncesi dönemde karakter ve değerler eğitimi*. (1.baskı). Pegem Akademi.
- Uzuner, N. K. (2019). *Değerler Eğitiminde Kullanılan Araç-Gereç ve Materyallere İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Yalçın, S. K. & Şengül M. (2004). Dede Korkut Hikâyelerinin çocuk eğitimi açısından öne sürdüğü değerler ve ortaya çıkarmak istediği tip üzerine bir değerlendirme, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2), 209-223.
- Yaşaroğlu, C. (2014). Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 27, 123-134.,
- Yazıcı, K. (2006). *Değerler eğitimine genel bir bakış*. TÜBAR-XIX.
- Yılmaz, M. (2010). *Ergenlerde Şiddetin Önlenmesinde Din Eğitiminin Rolü* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.